

Riktlinjer för kommunstyrelsens uppsiktsplikt

Bakgrund

I kommunallagen anges att kommunstyrelsen ska ha uppsikt över:

- Övriga nämnders verksamhet
- Bolagens verksamhet
- Verksamhet enligt avtalssamverkan
- Verksamhet i kommunalförbund som kommunen är medlem i
- Stiftelser.

Uppsiktsplikten finns inskrivet i kommunens reglementen och är omhändertaget i uppföljning och rapportering i kommunens styrsystem och andra i styrdokument. Syftet med dessa riktlinjer är att tydliggöra hur kommunstyrelsens uppgift att ha uppsikt över kommunens verksamhet i praktiken genomförs.

Uppsiktsplikten är starkt sammankopplat med kommunstyrelsens uppgift att leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter. Likaså med styrelsens uppgift att följa frågor av betydelse för kommunens utveckling och ekonomiska ställning. Riktlinjerna berör därför dessa uppgifter, men fokus är på uppsiktsplikten.

Uppsiktspliktens syfte

Syftet med kommunstyrelsens uppsiktsplikt är att styrelsen ska övervaka att kommunens verksamhet och angelägenheter bedrivs och utvecklas i enlighet med kommunens styrdokument och beslut samt att lagar och förordningar efterlevs.

Uppsiktsplikten

Uppsiktsplikten är ett ansvar som vilar på hela kommunstyrelsen. När kommunstyrelsen har uppsiktsaktiviteter som inte hela kommunstyrelsen deltar i ska rapportering av väsentlig information ske till hela styrelsen genom t.ex. protokoll.

Uppsikten pågår löpande under hela året och den omfattar verksamhet, personal och ekonomi.

Kommunstyrelsens behov av uppsiktsaktiviteter varierar över tid både vad gäller inriktning och form. Uppsiktsaktiviteter ska anpassas utifrån väsentlighet och vad som bedöms rimligt med hänsyn till verksamhetens art, andelsförhållanden och omständigheter i övrigt.

För att fullgöra sin uppgift får kommunstyrelsen från övriga nämnder, beredningar och anställda begära in yttranden och upplysningar.

Dokumenttyp Riktlinje	Fastställd av Kommunstyrelse	Beslutsdatum 2023-12-20	Giltig till tillsvidare
Dokumentansvarig Ekonomichef	Gäller för Kommunstyrelsen	Granskad/ reviderad	Diariennr. KS 2023-81

Resultatet av uppsikten

Kommunstyrelsen kan begära ytterligare uppgifter, t.ex. uppdrag till kommundirektör om att göra en fördjupad uppföljning, uppdrag till en nämnd att återkomma med åtgärder så att budgetramen hålls (enligt kommunens styrsystem) eller uppdrag till presidiet att föra dialog om en fråga med presidiet för en annan nämnd. Beslut om att kommunstyrelsen vill ha ytterligare uppgifter görs löpande under året när behov uppstår.

Utifrån sin roll kan kommunstyrelsen göra påpekanden och lämna råd/anvisningar till nämnder och styrelser. Om det är nödvändigt med andra åtgärder får styrelsen föreslå att kommunfullmäktige ska agera.

I samband med kommunens årsredovisning redovisas de väsentligaste utmaningarna som är viktiga för kommunstyrelsen att följa. Vid dessa tillfällen görs en samlad bedömning, främst utifrån nämndernas och bolagens rapporteringar, men även information från annan uppföljning och omvärldsbevakning värderas.

Uppsikten över övriga nämnders verksamhet

De aktiviteter som redovisas nedan är en plan för hur kommunstyrelsens uppsikt över övriga nämnders verksamhet ska utövas. Fokus ligger på delårs- och helårsrapporterna samt på möten mellan företrädare för kommunstyrelsen och respektive nämnd.

Kommunstyrelsens uppsikt över övriga nämnders verksamhet utövas i första hand genom att ta del av:

- Nämndernas april-, delårs-, och årsrapporter
- Protokoll från nämndernas sammanträden
- Nämndernas budgetunderlag och nämndplaner
- Nämndernas arbete med intern kontroll
- Valda revisorers årliga granskningsrapport
- Rapport över fördjupade granskningar gjorda av de valda revisorerna
- Information från valda revisorer i samband med kommunens delårsrapport genom dialogmöte
- Information om väsentliga händelser i förvaltningar och nämnder som ges av kommundirektören vid kommunstyrelsens sammanträden.

Uppsikt över verksamhet som utförs av privata utförare följs upp genom de ordinarie uppsiktsaktiviteterna över nämndernas verksamhet. Nämnderna ska i årsrapporten beskriva hur tillsynen av privata utförare har utförts.

Uppsikten över gemensam nämnd

När Marks kommun har gemensam nämnd med andra kommuner där nämnden är placerad i annan kommun utövas kommunstyrelsens uppsiktsplikt i första hand genom att ta del av:

- Nämndens budget
- Nämndens delårs- och årsrapport
- Revisorernas granskningsrapport.

Uppsikten över kommunala bolagens verksamhet

Marks kommun har fyra kommunala bolag, moderbolaget Spinnerskan i Mark AB samt Marks Bostads AB, Marks Fastighets AB och Marks Energi AB. Bolagen ägs till 100 procent av Marks kommun.

År 2013 tillkom i kommunallagen vad som kallats förstärkt uppsiktsplikt över de kommunala aktiebolagen. Förändringen innebär att kommunstyrelsen i årliga beslut ska

ta ställning till om den verksamhet som de kommunala bolagen har bedrivit under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Om styrelsen bedömer att så inte är fallet, ska styrelsen lämna förslag till kommunfullmäktige om nödvändiga åtgärder.

Kommunstyrelsens uppsikt över bolagen utövas i första hand genom att ta del av:

- Bolagens april- och delårsrapporter samt årsrapporter
- Uppföljning av kommunens krav i de ekonomiska styrinstrumenten kommunen har mot bolagen; avkastningskrav, soliditet, upplåningsramar och ränta på skuldebrev mellan moderbolag och kommun
- Bolagens budgetunderlag och affärsplaner
- Styrelse- och bolagsstämmoprotokoll
- Valda revisorers årliga granskningsrapport
- Uppföljning av bolagens arbete med intern kontroll
- Särskilt ärende för det årliga beslutet att ta ställning till om verksamheten i de kommunala bolagen föregående kalenderår har varit förenlig med ändamålet. Underlaget till beslutet ska innehålla en motivering till ställningstagandet.
- Information om väsentliga händelser i bolagen som ges av kommundirektören vid kommunstyrelsens sammanträden.

Uppsikten över verksamhet enligt avtalssamverkan

Kommunstyrelsens uppsikt över verksamhet enligt avtalssamverkan utövas i första hand genom att ta del av:

- Redovisning från ansvarig nämnd i samband med nämndens årsrapport.

Enligt kommunallagen ska kommunstyrelsen årligen till fullmäktige rapportera om kommunens avtalssamverkan, vilket görs i samband med årsredovisningen.

Uppsikten över kommunalförbund och samordningsförbund

Marks kommun är medlem i tre kommunalförbund, Sjuhärads kommunalförbund, Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund och Tolkförmedling Väst. Kommunstyrelsen väljer att utföra uppsikt över Sjuhärads samordningsförbund på motsvarande sätt som kommunalförbunden.

Kommunstyrelsens uppsikt över kommunalförbunden och samordningsförbundet utövas i första hand genom att ta del av:

- Budget och verksamhetsplan
- Årsredovisning
- Revisorernas granskningsrapport.

Uppsikten över stiftelser

Kommunstyrelsens uppsikt över stiftelser utövas i första hand genom att ta del av:

- Årsredovisning
- Revisorernas granskningsrapport.